

A Magyar Urbanisztikai Társaság (MUT) állásfoglalása „A Budai Várnegyed és Várlejtők konceptióvázlatai” című dokumentumok ügyében

Dr. Zumbok Ferenc úr, a Budai Várnegyed megújításáért felelős miniszteri biztos felkérte a MUT-ot, hogy a címben megnevezett dokumentumokat véleményezze. A MUT elnöksége a vélemény kialakítása érdekében vitadélutánt (urbanisztikai fórumot) rendezett, annak érdekében, hogy véleményét a szélesebb szakmai kör bevonásával alakíthassa ki. A vitadélután moderátora dr. Schneller István a MUT elnökségi tagja, tanszékvezető egyetemi tanár volt. Az anyagok készítői mellett felkért hozzászólók, dr. Aczél Péter, Budavár főépítésze valamint Belezna Éva, Budapest korábbi megbízott főépítésze foglalmazták meg álláspontjaikat.

A rendezvény a koncepcióvázlatok ismertetése és a felkért hozzászólók véleményének kifejtése után lehetőséget biztosított arra, hogy a meglehetősen sok jelenlevő is kifejttesse véleményét. A Miniszteri Biztos irodájától kapott, és a MUT honlapjára feltett munkaanyagok nagymértékben eltérnek egymástól céljaikat, megrendelőiket és tartalmukat tekintve. Már címükben is különböznek. Van, amelyik a „konceptióvázlat” van, amelyik a tanulmányterv vagy egyszerűen tanulmány nevet viseli, s mindegyikre vonatkozik az, hogy feltehetően egy nagyobb munkának a kivonata. Az ismertetésre adott 20-20 perces idő, valamint a „köztes” állapot (a stratégiakészítésre kiírt tender ajánlattételi határideje még nem járt le) csak részben tette lehetővé, hogy a koncepciókban rejlő hasonlóságokat és különbségeket, erőnyeket és hibákat a vitafórum megismerhesse. Mindazonáltal a felkért hozzászólók és a vitában megszólalók álláspontjának megismerése jó néhány közös pont megfogalmazását lehetővé teszi. A vita során természetesen egymással ellentétes álláspontok is kifejtésre kerültek, mindazonáltal néhány igen fontos téma tekintetében kiformalódott a szakmai fórum álláspontja. Ezek a következők:

- Elismerve a bemutatott anyagokban rejlő igen sok munkát, megállapítható, hogy azok nem fejlesztési koncepciók, s különösen nem fejlesztési stratégiák, hiszen a stratégiai célok rendszere, az időhorizontok, s a beavatkozások prioritásai nem kerülnek kifejtésre. Igen fontos lenne egy a Budai Várra vonatkozó – a Budapesti Városfejlesztési Konceptióba ágyazott – a tágabb „cselekvési teret” is magába foglaló valódi fejlesztési koncepció (stratégia) elkészítése.
- Elismerve a Várkert-bazár helyreállításnak sürgősségét, tudomásul véve az építészeti tervpályázat ez esetben való elmaradását, a MUT határozottan leszögezi, hogy a Budai Vár fentiekben jelzett átfogó, nagyigényű fejlesztési koncepciója (stratégiája) a közbeszerzési eljárásban feltüntetett 2012 májusi határidővel nem készíthető el igényesen. Igen fontosnak tartja, hogy a közbeszerzési pályázaton részt vehessenek a kompetens szervezetek, de még fontosabbnak, hogy a készítés során a politikai döntéshozók, a szakértői kör, a befektetők és a civil szervezetek valamint a helyi lakosság igazi párbeszéde történjen meg, és a koncepció ennek alapján kerüljön véglegesítésre.
- Minden további lépés alapja, hogy a jól kiérlelt koncepció (stratégia) alapján megszülethessenek azok a döntések, amelyek a Budai Vár és különösen a Palotanegyed jövőbeni funkciójára vonatkoznak. Ezek a döntések szorosan összefüggenek, az úgynevezett Andrassy negyeddal, a Nemzeti Galéria valamint a Széchényi

könyvtár sorsával, a Szent György tér kialakításával és a Palota úgynevezett rekonstrukciójával.

- A vitafórum nem tartja szerencsésnek, ha a Szent György téren további államigazgatási és kormányzati funkciók koncentrálnak és sérül a Palota kulturális funkciója. Különösen fontos ez a kérdés a Budai Vár átjárhatósága, az egyes épületek, sétányok folyamatos megközelíthetősége és általában is mindennapi vegyes használat érdekében.
- Igen fontos kérdés a Palota egykori (Hauszmann-féle) arculata visszaállításának, vagy az évtizedekkel ezelőtt felújított Palota felújítási hibái korrigálásának kérdése. A KÖH anyagai alapján a Királyi Palota Hauszmann-féle építészeti kialakításának teljes helyreállítása sem szakmai, sem ráfordítási szempontból nem kívánatos. A helyreállítás ugyanis szinte a teljes újraképzéssel lenne egyenlő, amely ellentmond a műemlékvédelem kikristályosodott szempontjainak, és főlegesen megterhelné az ország költségvetését. A 60-as években kialakított arculat Budapest városképének szerves részévé vált, hasonlóan az egykor neogótikus stílusban szinte teljesen újjáépített Mátyás templomhoz. Mindez nem jelenti azt, hogy az egykori palota egyes részletei esetleg a meglévő fotók és tervek alapján ne legyenek bemutatva.
- Igen fontos kérdés a Budai Várnegyed közlekedési problémáinak gyalogosbarát megoldása, mind a helyi lakosság, mind az idegenforgalom igényeinek figyelembevételével. Ebben a tekintetben reális, és már a közeljövőben megvalósítható megoldásokra kell törekedni (pl. elektromos várbusz, máshol szervezett buszparkolás, a felszíni parkolás csökkentése, a pesti oldallal kialakítandó komphajó kapcsolat stb.) Nem célszerű csak nagyon nagy távlatban megvalósítható közlekedési kapcsolatokkal, mint például a nagytávon is irreális gyalogos híddal számolni.
- Igen fontos kérdés az ingatlanfejlesztés szerepének tisztázása. Bár a szakmai álláspontok ma még széles skálán mozognak, a fórumon egyértelművé vált, hogy a mai zöldterületek (például a Döbrentei tér és a Horváth kert közötti zöldsáv valamint a Lánchíd budai hídfőjének be- vagy visszaépítése) nem kívánatos, de legalábbis igen elővigyázatosan kezelendő. Az, hogy valami 1944-ben beépített, vagy beépítésre szánt terület volt, még nem jelenti azt, hogy újra be kell építeni, hiszen azóta a város egy hatalmas besűrűsödési és forgalomnövekedési fázison ment keresztül, amelyben minden négyzetméter zöldnek, fának és kondicionáló felületnek igen nagy szerepe van. Mindez nem azt jelenti, hogy a magántőke ne kerüljön bevonásra a Budai Vár egyes ingatlanjainak fejlesztése során, azt azonban igen, hogy jól definiált célokra és építészeti kívánalmakra van szükség a magántőke szerepének meghatározása érdekében.
- Alapvető tény, hogy a jelentős számú ismert – és sok esetben szakmai konszenzussal bíró – feladat, a városépítészeti sebek gyógyítása mellett néhány kérdésben további kutatásra van szükség. Mindenekelőtt a régészeti kutatások teljes körűvé tételére, a barlangok állapotának és jövőbeni szerepének felmérésére tisztázásra van szükség.
- A fórum szükségesnek tartja, hogy a koncepció (stratégia) jóváhagyása után, az egyes beavatkozási részterületekre a legjobb megoldás kiválasztása érdekében építészeti-városépítészeti tervpályázatok kerüljenek kiírásra, s ne történhessen meg újra és újra az idő sürgetésére való hivatkozással azok elmaradása.
- A Magyar Urbanisztikai Társaság kiemelt feladatnak tartja a Budai Vár fejlesztését, a kerület, és Budapest határain túlmutató, nemzeti, és európai jelentőségének megfelelő kezelését, s az ahhoz szükséges fejlesztési koncepciók tervezési előkészítési és döntési feladatok megfelelő megoldását. Azokban a társaság különböző képzettségű, tapasztalatú tagjainak bevonásával – felkérés esetén – szívesen részt vállal.

Budapest 2012 január 12.

A Magyar Urbanisztikai Társaság Elnöksége